

European Shakuhachi Society
Barcelona 2013

Acostar-se a un nou estil musical, especialment a un de tan forà com la música tradicional japonesa, requereix invariablement un grau de valor i de curiositat, que sovint es veu recompensada pel contacte gairebé màgic amb una cultura musical que no s'entén encara i entra en diàleg immediat i inevitable amb la nostra pròpia experiència musical.

Aquest diàleg de vegades esdevé un encís, inclús una passió. Una passió que porta a mestres japonesos que han dedicat la seva vida al cultiu de l'instrument a deixar el seu país i buscar un territori comú, literal i cultural, que els permeti compartir la seva tasca amb altres cultures; i una passió que porta a músics d'arreu a abandonar la comoditat de la seva llar, literal i cultural, i perseguir l'aprenentatge d'una tradició aliena malgrat les evidents dificultats. Aquesta és la passió que indubtablement ha mogut als membres de l'European Shakuhachi Society a crear una xarxa que enguany permet, entre moltes altres coses, la celebració de cursos com aquesta Escola d'Estiu; i que porta també a institucions com l'Esmuc, el Museu de la Música i l'Auditori a acollir la proposta i col·laborar-hi; una mostra de que l'amor que sempre s'ha dit que el Japó professa a Barcelona és correspost.

A més, el diàleg entre dues cultures musicals suposa una oportunitat de guany. Una mostra clara en són les cinc peces originals que s'estrenen enguany, obra de compositors catalans, europeus i nord-americans que han trobat en el *shakuhachi* i la música tradicional japonesa un tresor, del que també en són partíceps els qui estableixen diàlegs des del jazz i altres cultures musicals. Però sobretot una mostra d'aquesta oportunitat de guany és el diàleg que la música japonesa ha mantingut amb sí mateixa, conservat en el repertori dels diferents llinatges de *shakuhachi* que sentirem. Des del segle XVIII fins enguany, alguns grans mestres han blasmat el seu caràcter particular en establir un nou llinatge, codificant-lo en un repertori *Honkyoku*, el repertori solista bàsic de cada escola. Aquest reflecteix alhora les aportacions tècniques i l'*ethos* de cadascun d'aquests mestres, preservat després pels seus deixebles durant generacions.

Aquesta és la *Música del silenci* que sentirem avui: un tresor que curen els mestres que actuaran aquest vespre, ple de secrets per desvetllar, i el plaer que suposa descobrir-los.

MÚSICA DEL SILENCI (II)

Dissabte 27 de juliol de 2013 a les 20'30h

Lloc: Sala 4 de l'Auditori

Oshu Nagashi (*Koten Honkyoku* de la tradició Chikuho)

Shakuhachi: Jim Franklin

... i no només el vent (Josep Mª Guix) *

Shakuhachi: Veronique Piron

Kaji Makura (estil *Sankyoku*)

Shamisen i veu: Fumie Hihara

Koto: Yoshie Sakai

Shakuhachi: Gunnar Jinmei Linder

Juniper (Alexandra Gardner) *

Shakuhachi: Kiku Day

Kamogawa (2003) (John Kaizan Neptune)

Shakuhachi: John Kaizan Neptune

Haru no Gotoku (Tadao Sawai, estil *Shinkyoku*)

Koto: Fumie Hihara

Shakuhachi: Veronique Piron

Hon Shirabe (*Koten Honkyoku* de la tradició Dōkyoku)

Shakuhachi: Kakizakai Kaoru

Shika no Tone (*Koten Honkyoku* de la tradició Dōkyoku)

Shakuhachi: Kakizakai Kaoru i Gunnar Jinmei Linder

* *estrena absoluta i obra escrita especialment per a l'European*

Shakuhachi Festival

Aquest segon concert ens planteja la possibilitat de construir sobre l'experiència del primer concert del cicle i aprofundir en diferents etapes del repertori solista de *shakuhachi* i en el seu paper en situació de conjunt sense perdre de vista, però, les possibilitats que ofereix a la música contemporània.

El mestre Sakai Chikuho (1892-1985) va fundar la seva escola l'any 1917. Modern en el seu plantejament, molt interessat en integrar el *shakuhachi* en instrumentacions occidentals, tanmateix va aconseguir recopilar un *Honkyoku* molt ric, que inclou peces dels *komuso*, els monjos zen mendicants. Un exemple n'és aquesta *Oshu Nagashi* ("Mendicant a Oshu"). A continuació, el compositor català Josep Mª Guix estrena ... *i no només el vent*, una peça per a *shakuhachi* sol basada en un *haiku* del poeta Hokushi sobre la tardor, estació que al Japó s'associa amb la nostàlgia. L'obra va ser composta durant les darreres setmanes de vida del pare del compositor, a qui està dedicada.

Kaji Makura és una peça *Sankyoku* (música de cambra per a tres instrumentistes), originalment composta per a *shamisen* sol per Kikuoka Kengyo (1791-1847). Podríem traduir *Kaji Makura* com "el timó com a coixí", car el poema cantat ens parla d'una cortesana enamorada adormida al timó durant un viatge fluvial.

La compositora nord-americana Alexandra Gardner estrena enguany *Juniper* ("Ginebre"), en que ha volgut assimilar el procés compositiu al cultiu i escultura d'un bonsai, un treball contemplatiu i curós. En acabat sentirem una peça interpretada pel mestre John Kaizan Neptune, mestre del llinatge Tozan, fundat el 1896. El llinatge Tozan, un dels més practicats al Japó, contrasta amb el llinatge Kinko per la seva major regularitat mètrica i estructural. Gairebé un segle després, l'any 1981, Sawai Tadao (1937-1997) va compondre el duet *Haru no Gotoku*, que pertany al gènere *Shinkyoku* (música moderna). El sentirem en clar contrast amb *Hon Shirabe*, una peça molt especial, la primera que ensenya el llinatge Dokyoku i la menys complexa tècnicament. Tot i així, és una de les més difícils, degut justament a la seva simplicitat, i un intèrpret pot passar anys aprenent-la a tocar i no deixar mai de trobar-hi detalls a millorar.

Per acabar, *Shika no Tône* és un dels rars exemples de duet *Honkyoku*. És una peça antiga i molt coneguda al Japó, que descriu la crida del cérvol mascle a les femelles a la tardor, representada pel diàleg entre els dos instruments. Aquesta peça suposa també una oportunitat de sentir el diàleg entre dos mestres de llinatges diferents: Dokyoku i Kinko.

Texto: David Drudis

European Shakuhachi Society
Barcelona 2013

JIM FRANKLIN Compositor i musicòleg format a Austràlia, Alemanya i Holanda, el Dr. Franklin va descobrir el *shakuhachi* durant els seus estudis. Després del seu període d'aprenentatge a Austràlia amb el Dr. Riley Lee i al Japó amb Teruo Furuya i Katsuya Yokoyama, va rebre el seu títol de mestre (*shihan*) de *shakuhachi* el 1996. Com a compositor, Franklin és actiu dintre de l'entorn de la música contemporània y electroacústica. Compon tant per a *shakuhachi* sol com en conjunt.

VERONIQUE PIRON va estudiar amb Yoshikazu Iwamoto a França i posteriorment al Japó amb Katsuya Yokoyama, de qui va rebre el seu *shihan* (licència de mestria) de *shakuhachi* el 2002. Posteriorment va estudiar amb Teruo Furuya gràcies a una beca d'investigació Lavoisier. Al Japó també va aprendre *nohkan* i *shinobue* (flautes travesseres tradicionals) amb Kohei Nishikawa. Normalment resideix a la Bretanya, a l'oest de França, on ensenya en un conservatori de música i des de 1996 organitza seminaris d'introducció al *shakuhachi* i la música japonesa.

FUMIE HIHARA és mestra de *koto* i *shamisen* i graduada en interpretació d'ambdós instruments per l'Universitat Nacional de Belles Arts i Música de Tokyo. Des de 2004 ha estat una intèrpret molt activa a Europa, especialment a França on toca en espais com l'Opera de Lyon, el Festival de Bourge, el Palau de Congressos i el Museu Guimet entre altres. Paral·lelament a la seva activitat com a solista i acompanyant, Hihara ha cultivat la docència, la composició de nou repertori, la investigació organològica i la interpretació amb criteris històrics d'aquests instruments.

YOSHIE SAKAI Concertista i compositora de *koto*, i especialista en arts tradicionals de Japó, porta més de trenta anys residint a Espanya i ensenyant la cultura japonesa. Es va llicenciar en *koto* a l'Escola Miyagi de Ikua, Tokio, on també va estudiar *shamisen* (llaut) i *jiuta* (cant d'acompanyament). Posteriorment va estudiar també piano, flauta travessera i cant de tradició occidental. Al llarg d'aquests anys, ha actuat per Espanya, França, Itàlia i Japó, ha impartit conferències i classes magistrals en varies universitats i centres educatius i ha compost música per anuncis de televisió.

GUNNAR JINMEI LINDER Deixeble del mestre Goro Yamaguchi, cap de la branca Chikumeisha de *shakuhachi* Kinko-ryu (el llinatge més antic existent) i "Tresor Nacional Vivent", va rebre la seva llicenciatura superior com solista de *shakuhachi* el 1997 a la Universitat Nacional d'Arts de Tokyo i la llicència tradicional, *shihan*, el 1998. De 1997 a 2005, Linder va ser un intèrpret actiu i

mestre de *shakuhachi* al Japó, Europa i els E.U.A. El 2005 va tornar al seu país nadiu, Suècia, on ha continuat la seva activitat com a intèrpret i docent a la Universitat d'Estocolm i a l'Escola Reial de Música.

KIKU DAY Danesa d'origen japonès i nord-americà, doctorada en etnomusicologia per la prestigiosa Escola d'Estudis Orientals i Africans (SOAS) de la Universitat de Londres, Day va abandonar els seus estudis de flauta clàssica occidental per estudiar el repertori *Honyoku* amb Okuda Atsuya al Japó durant 11 anys. Des del seu retorn a Europa, Day ha dedicat la seva vida a la pràctica del *shakuhachi jinashi* (la variant més antiga de l'instrument), tant en el marc de la música tradicional com en el de la contemporània. Kiku Day és professora a SOAS i ha estat professora assistent a l'Universitat d'Aarhus.

JOHN KAIZAN NEPTUNE és un músic nascut a Califòrnia i establert al Japó des de fa 37 anys, mestre del llinatge Tozan de *shakuhachi* des de 1977 i també un reconegut constructor d'aquestes flautes de canya. Neptune compagina la interpretació de música tradicional amb una dilatada carrera com a intèrpret de *shakuhachi* en el marc del jazz i les músiques de fusió. És autor del llibre *Shakuhachi* i ha actuat i enregistrar per tot el món. Un dels seus 23 àlbums, *Bamboo*, va ser escollit Gravació Destacada de l'Any pel Ministeri d'Educació del Japó.

KAORU KAKIZAKAI és un dels principals deixebles del mestre Katsuya Yokoyama. Ha participat com a intèrpret i com a docent en la majoria dels esdeveniments de l'escola Kokusai Shakuhachi Kenshukan desde 1994. Kakizakai *sensei* també és un dels instructors i músics habituals en el *Rocky Shakuhachi Camp*, a Colorado, E.U.A., i a l'*Australian Shakuhachi Festival* des de la seva primera edició, el 1999. Com el seu mestre, gran expert en l'obra de Toru Takemitsu, el mestre Kakizakai ha esdevingut una figura de referència des de l'any 2000 per a la música d'aquest compositor, que ha interpretat acompanyant entre altres la Simfònica de l'NHK i la Filharmònica de Sant Petersburg, a sales de concert de tot el món.

Organiza:

es muc
escola superior de música de catalunya

 MUSEU DE LA MÚSICA

Colabora:

L'AUDITORI

musikeon
www.musikeon.net

Eikyô
INFLUENCIAS JAPONESAS

lacunagráfica